VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE rajat ylittävää sähköistä tunnistamista, luottamuspalveluita ja eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevaa EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 17/2026 vp)

LAURA KOLINEN, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA
25.03.2026

EU:n eIDAS-asetus

Rajat ylittävä sähköinen tunnistaminen

Sähköiset luottamuspalvelut

Eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko

Lompakon käyttötavat

1. Sähköinen tunnistautuminen
2. Sähköisten todistusten hallinta
3. Sähköinen allekirjoittaminen

Kokonaiskuva lainsäädäntöehdotuksista

- Uusi laki rajat ylittävästä sähköisestä tunnistamisesta, sähköisistä luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä (nk. eIDAS-laki) (VM)
  - eIDAS-muutosasetusta täydentävä uusi sääntely
  - Tunnistuslaista siirretty olemassa oleva eIDAS-asetusta täydentävä sääntely
- Digitaalista henkilöllisyystodistusta koskeva lainsäädäntö (SM)
- Kansallisen vahvan sähköisen tunnistamisen turvallisuutta parantavat tunnistuslain muutokset (LVM)

Keskeiset ehdotukset

- **Digi- ja väestötietovirasto**: lompakon tarjoaminen perustuen väestötietojärjestelmästä saataviin luonnollisten henkilöiden perustietoihin, digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tarjoaminen lompakon kanssa yhteensopivalla tavalla.
- **Liikenne- ja viestintävirasto**: valvonta ja seuraamusmaksujen määrääminen.
- **Patentti- ja rekisterihallitus**: oikeushenkilöiden perustietojen myöntäminen
- **Poliisi**: digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntäminen.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

- Ehdotuksilla on merkitystä **usean perustuslain pykälän kannalta**.
- Esityksessä on arvioitu, että ehdotukset **voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämis-järjestyksessä**.
- Perustuslakivaliokunnan lausuntoa pyydetään erityisesti liittyen ehdotukseen, jonka mukaan **seuraamusmaksu voidaan määrätä** luottamuspalvelua tarjoavalle **viranomaiselle**.

Seuraamusmaksusääntely

- eIDAS-asetus edellyttää asetuksen rikkomiseen sovellettavia seuraamuksia.
- Kansallinen liikkumavaraa seuraamusten toteuttamisessa kaventaa vaatimus hallinnollisista seuraamusmaksuista kaikille luottamuspalvelun tarjoajille.
  - Kansallista liikkumavaraa on niiden velvoitteiden yksilöimiseen, joihin seuraamusmaksu liitetään.
  - Kansallista liikkumavaraa ei ole seuraamusmaksujen alimpaan mahdolliseen enimmäismäärään.

Sääntelyedellytykset (1/2)

- **Hyväksyttävyys**
  - Sääntelyllä pyritään varmistamaan asetuksen vaatimusten noudattamista.
  - Yleisestävä vaikutus, mutta lisäksi estetään jo tapahtuneen vaatimusten vastaisen toiminnan jatkaminen tai toistuminen.
- **Täsmällisyys**
  - Esityksessä täsmennetty, minkä velvoitteiden rikkomiseen seuraamusmaksu liitetään ja luonnehdittu velvoite asiallisesti.
  - Seuraamusmaksu olisi mahdollinen vain sellaisten velvoitteiden osalta, jotka on ilmaistu riittävän tarkasti.

Sääntelyedellytykset (2/2)

- **Oikeasuhtaisuus**
  - Sääntely sisältäisi seuraamusmaksun enimmäis- ja vähimmäismäärät. Enimmäismäärä olisi alin mahdollinen.
  - Seuraamusmaksun määrääminen ja määrä perustuisivat kokonaisarviointiin ja se voitaisiin myös jättää määräämättä.
- **Syyttömyysolettama ja kaksoisrangaistavuuden kielto**
  - Ei säädetä tuottamuksesta riippumattomasta vastuusta.
  - Kaksoisrangaistavuuden kielto on voimassa yleisenä oikeusperiaatteena, mutta säädetty myös nimenomaisesti (pl. Hallinnolliset seuraamusmaksut).

Seuraamusmaksu ja viranomaiset

- Asetus edellyttää että kaikille ei-hyväksytyille ja hyväksytyille luottamuspalvelun tarjoajille voidaan määrätä seuraamusmaksu.
  - eIDAS-asetus ei siis sisällä kansallista liikkumavaraa viranomaisille määrättävien seuraamusmaksujen osalta eikä esityksen valmistelussa ole siten nähty mahdolliseksi rajata viranomaisia seuraamusmaksujen ulkopuolelle.
- Luottamuspalvelut ovat kuitenkin lähtökohtaisesti sellaisia palveluja, joita tarjotaan kilpailluilla markkinoilla vastiketta vastaan, eikä niitä siten tyypillisesti tarjota viranomaisten toimesta.
  - Digi- ja väestötietovirasto tarjoaa varmenteita ja on tältä osin hyväksytty luottamuspalveluntarjoaja.

Muut perustuslain kohdat, joiden kannalta esityksellä on merkitystä

- Henkilötietojen suoja
- Yhdenvertaisuus
- Oikeusturva
- Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle
- Valtion verot ja maksut
- Valtuudet antaa määräyksiä